

MAGAS
MÉLYSÉGEK BEN
MÉLY
MAGASSÁGOKBAN

EGY JÓ KÖTÉLLEL

A kisebb térképeken nincs is rajta Bódvaszilás. Ülünk a pataknyi folyó partján, és bármerre forgatjuk a fejünket, nem látunk mást, csak köröskörül hegyeket és a fejünk felett az eget. Tenyerébe fogott a föld és babusgat.

Békesség van, még a ritka, távoli robbantások zaja is csöndes brummogássá szelődül, mire az erdőkkel borított horhosok között ideér.

Minek menjünk el innen?

Flóra modellt ül, Pali a szakállát vakargatja és elmélyülten satirozza Flóra orrát az ölében fekvő rajzlapon. Gábor a sáros ruhák között kotorászik, rossz jel: nekünk keres valami úti szerelést. Ketten a vízben hasálnak, Bandi a karbidlámpákkal piszmoz, Gyuri teát főz valami lábasban. A környéken szedték a teának valót.

— Te, tényleg... miért mászkáltok ti odalenn?

Gábor a fűbe ejti a keményre szikkadt sárcomókat, amik alatt állítólag két nadrág és két zubbony van. Egy fintororozat után némi maliciával csak annyit válaszol, hogy azért járnak le, mert le lehet menni.

Meggyőződött? Hát... mindenesetre belebújunk a sárcomókba, megmarkoljuk a csillárnak becézett karbidlámpát és jóelőre a fejünkre húzzuk a „stabilit”.

Kik jönnek?

Diktálják a névsort. Benedek Gábor, a Kútfúró Vállalat geológusa, Csöngé Ferenc, a Finommechanikai Vállalat szerszámkészítője, Elekes Flóra, a Kertészeti Egyetem másodéves hallgatója, Fülöp Endre, a tanulást épp most befejező elektrolakatos, Garas Árpád műszaki rajzoló, Georg László kertész szakmunkástanuló, Hannus Pál szakács szakmunkástanuló, Keczel György másodéves építésztechnikus hallgató, Kosch Pál díszletfestő, Szabad Ilona postatisztjelölt.

— Többen vagyunk a Ganz-MÁVAG barlangkutató szakosztályában — teszi hozzá Gábor —, de a többiek most Jugoszláviában és Romániában ismerkednek a barlangokkal.

Még húzom az időt, kérdezősködöm, mintha mindent most akarnék megtudni. Elmondják hát, hogy szinte valamennyien évek óta hűséges szerelmesei ennek a földalatti sportnak, hogy a felszerelés a sajátjuk, de a patrónus vállaltól is kapnak évi ötezer forint támogatást, s félórát utazhatnak. Megint arról kezdem faggatni őket, hogy mi jó van abban: csúszni-mászni a föld alatt, de ők már topognak, mennének máris lefelé.

— Egész nap az trózsztal mellett ülök — mondja Árpád —, jólesik mozogni egy kicsit.

— Az pedig külön élmény — világosít fel Feri —, hogy olyan jól összejött ez a társaság, mintha picit korunk óta együtt jártuk volna a barlangokat.

— A lényegét majd odalenn — fejezi be hirtelen a meggyőzést Gábor. — Csodálatos dolgokat fogtok látni...

Hát jó. Eldugom a golyóstollat, nylonzacskóba csomagoljuk a fényképezőgépet és elindulunk. Egyelőre felfelé. A tornaszent-andrási mészkőbánya bejáratához, az Estramos nevű hegyre, amelyet állítólag azért neveztek el latinul „furcsának”, mert furcsa volt. Kora délutánoként elsötétült a csúcsa, mintha felhő ült volna rá. A felhő — mint mondják — denevérből volt. Irdatlanul sok denevérből. A bánya nyitása aztán elzavarta őket. Mégiscsak szép az élet...

A bejáratnál kőbe vésett évszám: 1964.

— Akkor fedezték fel a barlangot a szakosztály régi tagjai — kezdi az idegenvezetést Gábor —, azóta leggyakrabban ide járunk. Még a régiek vezették le a Surrantó egyik távába a bányagépek földelését, amit mi idén mélyebbre vittünk. Azóta szabad bejárásunk van a bányádnál.

— Tó?

— Mind a három barlangban van egy-kettő. Lehet, hogy ennél is több. Majd kiderül...

Szóval fürödni is fogunk... Még egy pillantás visszafelé, aztán elszánt keppel belépünk a sötétbe. A hőses pózt gyorsan elfelejtjük, mert megkoppan a fejünk a mennyezeten, majd futólépésre kell váltanunk. Kőveket cipelő szerelvény közeleg. Néhány méter még és egy oldalvágatban vagyunk. Itt már nem termelnek. Jobbra vaskorlát, alatta feneketlennek látszó mélység. A fiúk közömbös-gyors mozdulatokkal csomózzák a tartókötelet és biztatnak:

— Itt olyan utunk lesz, mint a Körúton. Még létra is van.

Még szerencse. A még azonban nem tart sokáig. Porrá tört cseppkővek mészisapjában csúszkálunk oldalra és fenn — már amikor tudjuk, hogy merre van a lenn és a fenn — mintha moha borítaná a kőveket. Kő-moha. Fehér, sárga, vastól vörös és barna cseppkő-moha. Sűrű és apró, bolyhos és kavicsformájú, tühegyes és korall-miniféjű és... és ki tudja hányféle moha-mező váltakozik útközben.

— Tektonikus barlangban vagyunk, amelyet a hideg és a meleg víz tovább épített — hallgatjuk a szakszerű magyarázatot és óvatosan kúszunk-mászunk-kapaszkodunk-ugrálunk-ereszkedünk lefelé és felfelé. Néha kötélbe kapaszkodva, néha csak körrömmel, a kiugró kőekre csimpaszkodva.

— Most ide lépj, most ide ugorj, most hajolj ki balra és húzd fel magad...

Minden centimétert ismernek már, ha nem villágitásának a „csillárok”, akkor sem tévednének el.

— A barlang kőzetanyaga megegyezik az innen nem túl messzi aggteleki cseppkőbarlang anyagával. Nézzétek, ez a hegyi tej — és egy fátyszerű mészbetonatot mutatnak a „falón”. — Ilyen a Meteorbarlangban is van, de messze nem ennyi...

Most már tényleg nem tudni, hogy fenn vagyunk-e, vagy lenn. Körülöttünk „hegycsúcsok” és „szakadékok”, oldalfülkék és benyilók, „kémények” és „kürtök”... és egy tó.

Vigyázzatok, kicsit hideg — mondják, míg bekászálódunk a gumicsónakba. — Tizenegy és fél fokos. Még nem tudjuk, milyen mély, mert a búvárunk csak 26 méterig tudott lemenni. Olyan tiszta a víz, mint a legfrissebb forrásé.

Közben „esik az eső”. Szinte látni, miképp növekednek a hatalmas, sok ezer éves cseppkő-óriások és odébb a vékony, piciszalma cseppkővek, amiket lefújhat az ember a köről, s ha leesnek, csörömpölnek, mint a hártavékony üvegek. Csak hogy itt rossz szemmel néznek arra, aki nem elég óvatos. A véreli barlangászok inkább magukat törlik össze, mint a cseppkőveket.

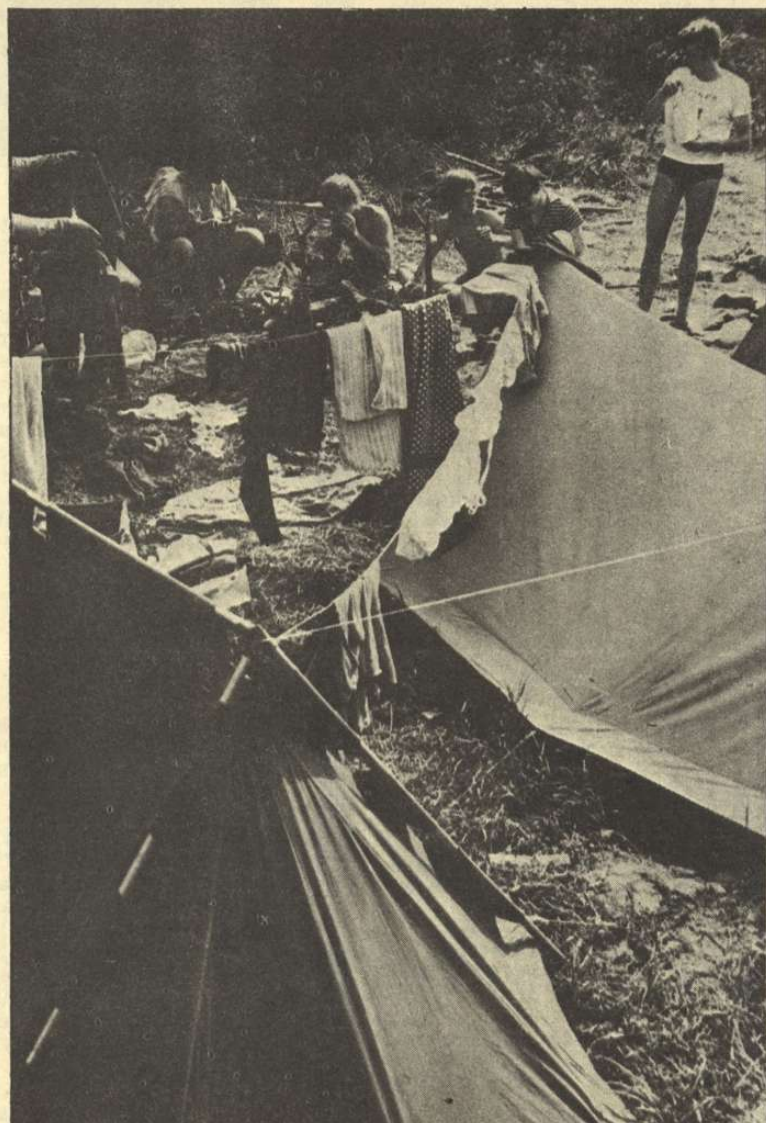
— A könnyen járható helyek egy részén már így is vandál módon pusztítottak a betolakodók — panaszozik és hozzátesszik: — A

AHOL „IDEGENEKNEK TILOS A BEMENET”, OTT BENEDEK GÁBOR ÉS A TOBBIK OTTHONOSAN JÁRNAK KI ÉS BE...

A BARLANGKUTATÓK HO BARÁTAI, A KARBIDLÁMPÁK — BEVETÉSRE KÉSZEN SORAKOZNAK

KÖRÜLTÜNK „HEGYCSÚCSOK” ÉS „SZAKADÉKOK”, OLDALFÜLKÉK ÉS BENYILÓK, „KÉMÉNYEK” ÉS „KÜRTÖK”...

BÓDVASZILASON — AMI NINCIS IS. RAJTA A KISEBB TÉRKÉPEKEN — TÁBORT UTOTTEK A GANZ-MÁVAG BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLY TAGJAI

FOTÓ: AGOSTON

környéken majd minden háznál találni cseppkő „szobadíszt”, s van aki a kerítésére is ezt rakott.

A gömbfülkében vagyunk. Szinte hihetetlen, hogy eddig kitartottunk. De inkább nem gondolok vissza az ide vezető útra. Közben megcsodáljuk a „hétlyukú kutat”. Egy görögdinnye nagyságú követ benőtt a cseppkő-moha, csak hét kerek mélyedést hagyott rajta hét picit tónak. Ezek állandóan fröcskölnek, mert éppen beléjük cspeg a barlangi eső. Aztán továbbkúszunk az „aranyúton”, onnan az „aranyalkákába”, majd ismét elének csillan egy tó.

— Ez nem az, a’ol az előbb jártunk — mondják —, de lehet, hogy mégis ugyanaz. Még nem sikerült rájárnunk, hogy van-e köztük összeköttetés.

Kicsit mászni kell ismét, s megismerkedhetünk a „mozdonnyal”, a „rájával”, a „medúzával”, az „elefánttal”. Bámuljuk a fura formájú vén cseppkő-szobrokat és megkockáztatjuk, hogy nem lesz belőlük hétvégi kirándulók látványossága.

— Hát nem — ismerik el az ifjú barlangkutatók —, alpinistáknak szempontból sem számít könnyűnek a terep. Viszont rengeteg fotót és diát készítettünk... Főleg az „ékszerdobozról”.

A fejük felett mutatnak egy kicsi lyukat. Őt hat méter magasan, a „mennyezeten”.

— Szívesen megnézzük majd a diáitokat...

De nem lehet, velük törököket fogtunk. Már egymás vállán állnak, az „ékszerdobozban” keresnek valami ismerős kiugrót, kötelet csomóznak rá, s barátságosan tessékelnék felfelé.

Tetőtől talpig maszatosan ágaskodnak, fekszenek a kőveken és csillogó szemmel bámulják a természet különös tréfájaként ferdén nőtt kisujnyi kőágacsákat. Egyszer valaki úgyis rájön, hogy miért nőnek ezek a kővek ferdén... Visszafelé egész úton ezen vitatkoznak, s csak akkor szakad félbe a polémia, amikor a következő nagy feladatot jelentő hasadáshoz érkezünk.

— Holnap oda akarunk bejutni — mutatja Gábor. — Egy jó kötél kell csak, és ha sikerül oda felerősíteni, máris indulhatunk. Az újabb áhított célpont tíz méterre van a fejünk felett. Köztünk viszont vagy hatvan méternyi mély szakadék. De már mutogatják egymásnak a „lépcsőket”, már tervezgetik az utat.

— Éjjel visszajövünk és megkezdjük — határoznak. — Előtte vacsora és két óra pihenés. Rendben? SZ. G.